

Kiralanan 22 m'lik tekne ile yapılacak balıkçılık faaliyetinin hangi kazanç türüne girdiği ile söz konusu faaliyette belge düzeni hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	68554973-105[413-2013/4]-83
Tarih	27.08.2013

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

MERSİN VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 68554973-105[413-2013/4]-83

27/08/2013

Konu : Kiralanan 22 m'lik tekne ile yapılacak balıkçılık faaliyetinin hangi kazanç türüne girdiği ile söz konusu faaliyette belge düzeni.

İlgi sayılı özelge talep formunda, balıkçılık faaliyeti ile uğraştığınızı, satacağınız balıkları 22 metrelik tekne kiralayarak avlamak istediğinizi belirterek, bu tekneden dolayı mükellefiyetinizin ticari kazanç mı yoksa zirai kazanç mı olacağı, ayrıca tutmuş olduğunuz balıkları nasıl belgelendireceğiniz konusunda bilgi verilmesi istenilmektedir.

Mükellefiyetinizle ilgili olarak e-VDO Sisteminde yapılan sorgulama sonucu, belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda balık, kabuklu hayvanlar ve yumuşakçaların perakende ticareti işinden dolayı ... tarihinden bu yana gerçek usulde gelir vergisi ve katma değer vergisi mükellefiyetinizin bulunduğu anlaşılmaktadır.

I- GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 37 nci maddesinde her türlü ticari ve sınai faaliyetten doğan kazançların ticari kazanç olduğu hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 52 nci maddesinde,

"Zirai faaliyetten doğan kazanç zirai kazançtır.

Zirai faaliyet; arazide, deniz, göl ve nehirlerde, ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yollarıyla veyahut doğrudan doğruya tabiattan istifade etmek suretiyle nebat, orman, hayvan, balık ve bunların mahsullerinin istihsalini, avlanmasını, avcılar ve yetiştiricileri tarafından muhafazasını, taşınmasını, satılmasını veya bu mahsullerden sair bir şekilde faydalanılmasını ifade eder.

...

Satışların dükkân ve mağaza açılarak yapılması halinde, mahsullerin dükkân ve mağazaya gelinceye kadar geçirdikleri safhalar zirai faaliyet sahasında kalır. Çiftçiler tarafından doğrudan doğruya zirai faaliyetleri ile ilgili alım satım işlerinin tedviri için açılan yazıhaneler, faaliyetleri bu mevzuat münhasır kalmak şartıyla dükkân ve mağaza sayılmaz.

Yukarıda yazılı faaliyetlerin içinde yapıldığı işletmelere zirai işletme, bu işletmeleri işleten gerçek kişilere (Adi şirketler dâhil), vergiye tabi olsun veya olmasınlar, çiftçi ve bu faaliyetler neticesinde istihsal olunan maddelere de mahsul denir."

hükmüne yer verilmiştir.

Kanunun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasında ise, çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançların, bu Kanunun 94 üncü maddesine göre hâsılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirileceği, ancak 54 üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçiler ile bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca veya on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olan çiftçilerin kazançlarının gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre) tespit olunarak vergilendirileceği, kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin bu kazançları için beyanname vermeyecekleri hüküm altına alınmıştır.

Kanunun işletme büyüklüğü ölçülerinin belirlendiği 54 üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde, 2 nci grup olarak denizlerde yapılan balık avcılığında toplam tekne boyu -20- metreyi aşanların zirai kazançlarının gerçek usulde tespit edileceği hükme bağlanmıştır.

Bu hükümler uyarınca; balık avcılığı faaliyetinden elde ettiğiniz kazanç zirai kazançtır. Kiralayacağınızı belirttiğiniz balıkçı teknesinin boyu Kanunun 54 üncü maddesinde belirlenen işletme büyüklüğü ölçüsünü aştığından kazancınız gerçek usulde vergilendirilecek olup, avlayacağınız balıkların

toptan ve perakende satışını yapacağınız işyerine gelinceye kadar geçirilen safhalar da zirai faaliyet kapsamında değerlendirilecektir.

Öte yandan, açmış olduğunuz işyerinde balıkların toptan ve perakende satışını yapmanız dolayısıyla elde edilen kazanç ticari kazanç olup, Kanunun ticari kazançla ilişkin hükümleri çerçevesinde vergilendirilecektir.

II- VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 229 uncu maddesinde; faturanın, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olduğu, "Perakende Satış Vesikaları" başlığını taşıyan 233 üncü maddesinde; birinci ve ikinci sınıf tüccarların, kazancı basit usulde tespit edilenlerin ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin fatura vermek mecburiyetinde olmadıkları satışları ve yaptıkları işlerin bedellerinin, perakende satış fişleri, makineli kasaların kayıt ruloları veya giriş ve yolcu taşıma biletlerinden herhangi biri ile tevsik edileceği hüküm altına alınmıştır.

Mezkur Kanunun 232 nci maddesinde ise, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;
2. Serbest meslek erbabına;
3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;
4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;
5. Vergiden muaf esnafa.

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlarda fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler.

Yukarıdakiler dışında kalanların, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tespit edilenlerden ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerden satın aldıkları emtia veya onlara yaptırdıkları iş bedelinin 800-TL'yi geçmesi veya bedeli 800.-TL'den az olsa dahi istemeleri halinde emtiayı satanın veya işi yapanın fatura vermesi mecburidir." hükmü yer almaktadır.

Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında 3100 sayılı Kanunun 1/1 maddesinde "Satışı yapılan malları aynen veya işlendikten sonra satışını yapanlar dışındaki kimselere satan veya aynı kimselere hizmet veren birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, bu Kanuna göre ödeme kaydedici cihaz kullanmak mecburiyetindedirler" hükmü yer almaktadır.

Buna göre, perakende mal satan veya hizmet ifasında bulunan ve birinci veya ikinci sınıf tüccar kapsamına giren mükelleflerin ödeme kaydedici cihazları kullanmaları zorunlu olduğundan, vergi mükelleflerine yapılan satışlarda bedele bakılmaksızın, nihai tüketicilere yapılan satışlarda ise bedelin (2013 yılı için) 800 TL'yi geçmesi veya bedel (2013 yılı için) 800 TL'den az olsa dahi müşterilerin istemeleri halinde fatura düzenleme mecburiyetiniz bulunmakta olup, fatura düzenlemek zorunda olmadığınız satışlarınızın belgelendirilmesinde ödeme kaydedici cihaz kullanmanız gerekmektedir.

Diğer taraftan, işyerinizin dışında tekmeden doğrudan yapılacak zirai ürün satışları için Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesinde sayılanlara fatura, nihai tüketicilere satılması halinde ise perakende satış fişi düzenlenmesi suretiyle belgelendirilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026